

بيارلگان يازولرى
 اوزگار تورگه اداره
 اختيارليدر. باصلمغان
 يازولر كيرو قايتارلماز.
 مرقه سز خطار قبول
 ايدلماز آدرس آلماشتروغه
 ۲۱ تين آلنور.
 آدريسنى آچق
 يازولرى اوتنله
 آدرس سز مقاله لر
 درج ايدلماز
 بره ملاب ۱۲ تين

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
 وبيع وصلوات ومساجد يذكر فيها اسم الله
 كثيرا ولينصرن الله من ينصره ان الله لقوى عزيز

ديگر و معيشت

زمان قاعىسي، ۳۱ ديكابر ۱۹۰۶ سنه سنده

دوامى ۶ نچى سنه

هفته ده بر دفعه يلغه ايللى نسخه نشر اولنور، دينى،
 علمى و سياسى ژورنالدر.

اورنبورغ
 و باشقه شهرلرگه
 بلاتفریق
 سنه لك بهاسى ۴ صوم تين
 يارم سنه لگى ۲ ” ”
 اوچ آيلغى ۱ ” ۲۰
 بر آيلغى . - ” ۵۰
 چيت مهكتارگه
 سنه لك بهاسى ۶ صوم تين
 يارم سنه لگى ۳ ” ”
 اورنبورغ ژورنال
 «دين و معيشت»
 تيليفون نومر ۲۸۶
 بره ملاب ۱۲ تين

اورنبورغ و باشقه يرده اولان شاگردلرگه بلاتفریق يلغه ۳ صوم يارطى يلغه ۱ صوم ۵۰ تين.

فلسفه عبادتکە رديه

شيفه ريبز
 t.me/schifeleribiz
 u.u8686@gmail.com

بو اثر محترم محمد صادق حضرت عثمانف بك صوكت
 وقت لار ده غنه يازغان اثرى اوله رق غايت حكمتى
 و علمى نادره المثل بر رساله در.
 زمانه زده فلسفه بياعلمرى و حكمت بقالارى چوق
 اولدقندن شونلره قارشو تور مق ايچون هر بر اهل
 ديانت كه بو كتابك بر نسخه سنى بولندرق ضرور در.
 رساله دين و معيشت اداره سنده ۱۵ تيندن پوچته
 ايلان ۱۷ تيندن ساتلدر پوچته مارقه سى هم مقبولدر.

فهرست

مسئله.

دار حقنده

وها بيلق

تشكر و ملاحظات

قادر اچوف مقاله سى .....

تبريك

مطالعه عاشقلىرينه

اخطار

تورلى خبرلر.

خارجى خبرلر.

اورنبورغ خبرلرى.

اوشبو توبانده یازیلچاق مسئله بر از خلافتی اولدیغندن «دین معیشت مجله معتبر مسینه درج ایلاب بو خصوصه کند فکرگز بیان اولنمه سی رجالولنه دور. تصویر مسئله بویله: زوج اوزی نك نکاحلی خاتونتی اویده قالدروب، بربیلدن زیاده سفرده یوروب قایطقاج اوج دورت کوندن صونك خاتون بالا تودروب امام اعظم علیه الرحمه مذهبنه موافیق، تهینه کونلرنده، زوج مذکور، نفی ولد قیاب ايسه، شرع شریق حسینچه البته بینهماده لعان اجرا قیلنوب، تقریق ونفی الولد ایله حکم اولنه چق در. لکن اوشبو مسئله ولادت نك بر نچی یایسه ایکنچی کوننده، زوج معهود نفی ولد قیلمش ايسه ده، خاتون زوجنی تصدیق ایلاب، ولد مذکور نك، زنادن اولدیغنی اقرار ایدرسه، سبب وجوب اللعان تکاذب اولدیغندن بوضورتک لعان ممکن اولمیه چق در نفی ولد ایچون، لعان شرط اولدیغندن، روایت معتبرلره بنا بوضورتده نفی ولد ایله حکم ده ممکن اولمسه کبرک لکن زوج مذکور، شرح الوقایه و شرح النقایه ده مذکور اولان روایت لره تمسک ایلاب، اوشبو بالانك نسبینی نفی ده اصرار ایدرسه، عقل گه وبعض قراین گانظرا زوج حقلی کبی کورنه دور، چونکه زوج مذکور، اوشبو منکو حدسی اولان خاتونی برله، بریل یاروم یعنی ۱۸ آی کورشمگان. اما اکثر کتب معتبرده مذکور روایت ارگا بناء، زوج مذکور نك اوشبو صورتده نفی ولد قیلونی اصراری لایعتبر او اوب: الولد للفراش مضمون شریفنچه، بالانك، نسبی اندن، ثابت او اوب، میتریسکه دفترینده؛ ثابت النسب قیلوب یازمق مناسب کبی کورله دور. بو خصوصه طرفه زدن، فسقه چه غنه حاصل لری

یازلمش روایت لری مجله معتبره یه درج ایلاب، بسو خصوصه فکر عالیکن نك بیان اولنمسنی ده رجالولنه دور. شرح الوقایه و شرح النقایه ده مذکور روایت،

(فأن لاعن لاعنت والا حبست حتی تلاعن اوتصدقه فینفی نسب ولد ما عنه) شرح الوقایه منفسه (وان ابت حبست حتی تلاعن اوتصدقه فیها رماها به فلا تحد بعد المتصدق لکن ینفی نسب الولد عنه ان نفاه) شمس محمد القهستانی منفسه

اوشبو روایت لار گه مخالف یا که صریحاً رد قیلنغان روایت لرنك، بعضی لری بفسقه چه لری بویرده یازامز. (فأن ابت حبست حتی تلاعن اوتصدقه وفي التبین وغيره ولو صدقته فی نفی الولد فلا حد ولا لعان وهو حق الولد فلا یصدقان فی ابطاله وبهذا ظهر فساد ما قیل فینتفی نسب ولد هامنه) مجمع الانهر منفسه

(ولو صدقته فی نفی الولد فلا حد ولا لعان وهو ولد هما الخ فلا یصدقان فی ابطاله) فتح القدر منفسه، ولو نفی ولد زوجته الحرة فصدقته فلا حد ولا لعان وهو ابنتهما لایصدقان علی ابطاله کذا فی الـ (خیمتار) هندیه منفسه من ج ۵

(وعندنا تجسس المرأة حتی تلاعن اوتصدقه ویرتفع سبب وجوب لعانها وهو التکاذب لان اللعان انما یجب اذا کذب کل الاخر فیها ادعاه)

فتح القدر منفسه

(ولد الزوجة لاینتفی الا باللعان ولو نفی واد احره فصدقته فلا حد علی الزوج ولا لعان وهو ابنتهما.)

جوهر شرح قدوری جلد ثانی ۹۳

اوتصدقه فیندفع به الا اللعان ولا یجب الحد ولا ینتفی النسب الخ فلا یصدقان فی ابطاله وبه یظهر عدم صحة

قول صدر الشريعة فينتفى نسب ولدها) اللباب للميداني شرح فدوري (او تصدقه فيندفع به اللعان ولا ينتفى النسب الدر المختار منفسه ۵۸۷

(قوله ولا ينتفى النسب لانه انما ينتفى باللعان ولم يوجد وبه ظهر ان مافى شرح الوقايه والنقايه من انها اذ اصدفته ينتفى غير صحيح كما نبه عليه في شرح الدرر والغزر وسيأتى ان شروط النفى ستة منها تفريق القاضى بينهما بعد اللعان)

ردالمحتار فى جلد الاول صحيفه ۵۸۷

اوشبو روايت معتبره لى ايله عمل قيلغان امام وقاضى، انشالله دنيا و آخرت مواخذه او اماسه كيرك لكن احوال زوجين حسبنچه، ضرور حاجت كورار ايسه، شرح الوقايه صاحبى صدر الشريعة دن منقول روايت ايله عمل وحكم، جايز و نافذ اولورمى؟ بو- خصوص اطراف شتى ده اولان ساير علما كرام لى من نك دغى فكر عاليلرى دين معيشت مجله سنده يازلمه سى آرزو ايدانه دور. امام محمدولى قورماشق

اداره:

بزم فكر مزگه كوره بو مسئله ده عقل و قران كه قار او، نص شارع و نص امام المذهب كه خلافدر. مادامكه شارع اقدس عليه الصلوة و السلام افندمز (الولد للفراس) ديب طوره مذهب حنفى ده مدون كتب فقهيه، صدر الشريعة كه باشقه لارى بالاتفاق (لانفى الا باللعان) ديب طوره لى؛ او حالده بونلر نك خلايله عمل قيلمق شرعى بر عمل اولماينچه عقلى بر اشكده بولوب قاله در. علماء كرامده بعضا زلة بوله كيلگان صدر الشريعة حضرتلر ينك ده بو مسئله ده كى قولى جمله فقها قولينه خلاف اولديغى ايچون آنى ده بر زلة دن صانالورغه ممكندر.

موندن بشقه اشبو مسئله كه من وجه قريب بولغان بر مسئله حقنك كتب فقهيه نك كور بسنده توبانده كى عباره كورنه در. (غاب عن زوجته البكر سنين فتزوجت وجاءت باولاد.... او نفى اليها زوجها فاعتدت وتزوجت باخر فالولد عند الامام الاول نفاه الاول او ادعاء او ادعاء

الثانى اونفاه لا قل من ستة اشهر او اكثر من سنتين. وللزوج الثانى ان يدفع الزكات اليهم و تقبل شهادتهم له كذا فى الوجيز للمكردى.)

هنديه ج ۳ ص ۳۳۱.

گرچه شول اورنك بالانك ايكنچى ايرنكى بولوينى تجنيس، فتاوى قاضيخان و سر اجيه دن كوچروب صدر الشهيد نك فتوا سى اشبولرغه ديگان سوزنى ده نقل ايتسه ده صوگندن (وقال الامام ظهير الدين الفتوى على انه للاول لان الولد للفراس بالنص، ولو كان الاول حاضرا والمسئلة بحالها فالولد للاول كذا فى الوجيز للمكردى) ديه اولنگى سوزنى تقويه ايتمشدر. بو مسئله ده بزم فكر مز شودر، موندن اولنگى سنه لرده بر نچه نوميرده اشبو غيبوبه مسئله سنه اشبو جوابنى ويرمش ايدك.

۱. ۱. ۱. طرفندن سؤال

بر كيمسه جدى كشيدين نيت قيلوب بر صغرنى قر- بانغه چالسه شول جدى كشينك برسى يا بر نيجه سى اولگان كشيلىر بولسه بو صغر قرباندىن كيتارمى؟ بر امامنك و عظنده قولاعم ايله ايشندم. ايتهدر: قربانغه صغر چالغانده بر ياخود بر نيجه الوشينه وفات بولغان كشيلىرنى نيت ايتما كز. چونكه بر او ايچون قربان چالغانده شول كشى نك اذن و رخصتى كرك. ميتدن رخصت آلو ممكن بولماغانلقدن آنك قربانى قرباندىن كتماي اول كيتما گاج بشقه لرى نيك قربانلقدن كيتميدر» دى. بوندان سوزنى كتابده كورگانم علمادن اشتكانم بولماچا آبدراب سزدن توغرى جواب صورارغه جساره ايتدم.

اداره:

جواب: كتابلرده اول سوزلر واردر. ليكن كتابنى بخشى لب تيوشنچه مطالعه قيلوغه تيوشليدر. مثلا: بز از يه ده (فى المختار ضحى عن اولاده الكبار و زوجته لا يجوز الا باذنهم) عباره سى همده (ضحى بقرة عن نفسه وعن ستة من اولاده ان صغارا جاز. وان كبارا

جاز بامرهم والا لا.) عباره سی هندیه هامشندہ ۶ نچی
جلد ص ۲۹۵ موجوددر. معنای اولگیسی: مختار
اسملى کتابده شویله بر مسئله واردر. بر کیسهه بالغ
بولغان بالاری هم زوجه سی ایچون قربان چالسه، اول
قربان جائز بولمی مگر آنلرنک اذن و رخصت لری
بولسه غنه جایز بوله دیمکدر. ایکنچیسی: بر کیسهه
اوزندن هم آلتی بالاسندن بر صغر قربان ایتسه،
اگرده بالاری صییلر و صییه لر بولسه لر اول قربان
جایزدر. اگرده بالاری بالغلر بولسه لر، بو صغرنی
آنلرنک اذنلری ایله قربان ایتکان بولسه اول تقدیر
دهه جائزدر. اما آنلرنک اذن و رخصتلرندن بشقه
قربان ایتکان بولسه جائز توکل دیمکدر.

دخیده درالمختارده شو: (وان مات احد السبعة
المشترکین فی البدنة وقال الورثة اذبحوا عنه وعنکم
صح عن الكل استحسانا لقصد القرية من الكل. ولو
ذبحوها بلا اذن الورثة لم یجزهم لان بعضها لم یقع
قرية.) عباره سینده المانویچیلق مکندر. بوتک معناسی
قربانلق دوه یاخود صغرده مشترک بولغان کشیلرنک
برسی وفات ایتسه آنک ورثه لری «شول دوه یاخود
صغرنی، میتدن و اوزیکزدن ذبح ایدیگز» دیسه لر،
بو قربانلق همه سندنده درست بولوب قربان بوله در.
اگر بوشریکلر؛ ورثه نک اذنلرندن بشقه ذبح ایتسه
لر بو قربانلق هیچ قایوسندن قربان بولب کتمیلر.
زیرا بو قرباننک بعضیسی (میتدن ورثه گه میراث
بولوب قالغان، قدرلسیکه: یدی الوش نک بر الوشی)
قربندن صانالمیدر. دیمکدر.

مذکور امام افندی اشبو عباره لرنی کوروب
وعظنده سی سوزلرنی سویله گان بولسه عجب توکلدر.
لکن اشبو درالمختار عباره سندکی مسئلهده وارثلر
نک اذنلرندن بشقه ذبح قیالغانده قربانلقنک قربانندن
کینماوی، میت نک قربانلقده سی الوشی وارثلر گه
میراث بولوب قالغانلقندندر. اول الوش میراث
بولوب قالغان میتنکی بولمی وارثلرنکی بوله در.
بناء علیه آنلرنک اذن و رخصتلرندن بشقه چالغان
قربانلقنک بر الوش ایتکنه بوله قربانلق بولمیدر.

بر الوش نک قربانلق بولماوی قالغان آلتی اولوشکه
تائیر ایتدهه آنلرده قربانلق بولمیدر.
اما شولوق عباره نک اولی، یعنی «وارثلرنک
اذن و رخصت لری ایله چالغانده همه سندنده قربانندن
کیتسه» دیگان سوزی، اشبو امام افندی نک مدعی سینک
خلافته، بک قوتلی دلیلدر. زیرا بو سوزدن «هر کم
دوه و یاخود صغر آوب، اوزی و اولسگان آتا و آناسی
وسائر اقرباسی ایچون قربان ایتسه اول قربانلق
همه سندنک قربان بولوب کیتسه» دیگان نتیجه بک آچق
چیغه و آکلانه در.

ایندی بزازیه عباره لرنده گی: «بر کیسهه نک
بالغ و بالغه بالاری و زوجه سی ایچون چالغان قربان
نلق دوه یاخود صغری آنلرنک اذن و رخصت لرنندن
بشقه چالغانده قربانلقدن کیتسه» دیگان سوز، بالغ
و بالغه بالاری اوزلری و زوجه سی بسای بولوب
آنلرنک اوزلرینه قربان واجب بولسه ده، آتا و زوج
بولغان کشی، آنلرغه ایتماینچه و آنلرنک رخصتلرنی
آلماینچه آنلر ایچون قربانلق چالسه، آنلرنک اوز-
لرینه واجب بولغان قربانندن کیتسه دیگان سوزدر.
(ولا تجب علیه ان یضحی عن اولاده الکبار لانه لا
ولاية له علیهم) جوهره ج ۲ صحیفه ۲۴۲ یعنی آتاغه با-
لغ بولغان بالاری ایچون قربان چالو واجب توکلدر
زیرا آتانک بالغ بالارغه ولایتی یوق دیمکدر.

اشبو عباره ده، آتانک اولاد کبار ایچون قربان
چالوینه، آتانک آنلرغه، ولایتی بولونی شرط ایتسه.
اولاد کبارنک اذنلری بولمغانه، آتانک آنلرغه ولایتی
یوق. شونک ایچون، آتانک آنلرغه دیب چالغان
قربانلقی قربانندن کیتسه دی. واجب بولمغان بر
اشنی قیلوغه ولایت شرط توکلدر. نافل و تطوع آلتی
ولایتسزده قیلوب بوله. شولای بولغاچ بالغ بولغان
بالارنک آتاغه اذن و رخصت لری اوزلرینه واجب
بولغان قرباننی اسقاطده غنه کرک بولغان بوله در.

خلاصه الجواب صغر یا دوه چالغان کشی اوزندن
بشقه آلتی میتدن نیت قیالسهده قربانلقی قربانلقدن
کیتسه در. روایه یوفاروده گی درالمختار عباره سیدر.

بجکایدہ محترم امام ایرعلی اسنیارف طرفندن
سؤال :

مسئله شونندن عبارت: بز بر کسه دن، بر آرغنه
مالنی، صاتوب آلا ایدوک، نچه بل لار، بائع ایل
عقد مز: اوشبو روشچه بولدی. بز معین مقدار
آچه نی، معین مقدار مبیع بر ابرینه، هر سنه نك اولنك،
بیروب قویا ایدوک. یعنی آچه نك تمامنی بیرو
ایدك. لیکن مبیعنی، اوزمزگه کراك مقدارلی گنه نی،
بولب بولب آلا ایدك. سنه نك اخیرنده، مبیعنی تمام
آوب بوته ایدك. بو سنه نه سببنددر؟ بز نك صا -
نوب آغان مالدن، بر سدسنی بیرمسادی. بیش
سدسنی آغان ایدوم. مذکور قالمش بر سدسنی
بز، بائع دن طلب ایدرگه حقمز وارمی؟ یا که بو
دعوی بولوب، دعوی نی، اثبات که، بز نك طرفندن
کراکمی؟

اداره:

جواب: بز م فکرمزگه کوره، اول بو معاملهنك
شریعت نظرنده، جواز وفسادنی، بیان قیلو تیوش
بولسه ده، محترم امام افندیك، بو معاملهنك بیع سلم
ایدکنی بیلوینه و بیع سلم نكده، شرایطنی بیرینه
یتکر وینه، حسن ظن ایتدیکه زدن، اول حقدده سکوت
ایدرك، سؤالنه جوابقنه بیرونی، مناسب کوردك.
لیکن جوابنی ده سؤالگه کوره بیره مز.

سؤال بر یازلسه ده حقیقه اوچ سؤالدن عبارتدر.
۱نچی سؤال مثلاً زیدکه، بطریق سلم بیرگان، آلتیوز
صومدن، بشیوز صومنه معقود علیه بولغان نرسه لرنی
وقتنده آلم. اما یوز صومنه بر نرسه ده آلمدم.
ایمدی شول یوز صوم بدلنه معقود علیه بولغان مالنی
زیددن طلب قیلورغنه حق وارمی؟ دیمکدن عبارتدر.
۲نچی سؤال بو طلب دعوامی توگلمی؟ دیمکدن
عبارتدر.

۳نچی سؤال بو طلب دعوا بولسه بو دعوانی
اثبات قیلو بزگه توشه می؟ دیمکدن عبارتدر.

۱نچی سؤال نك جوابی: اگر عقدیگز صحیح

ایسه، یوز صوم بدلینه، معقود علیه بولغان مالنی
صورارغه حقکز واردر. (واذا صح السلم فاحضر المسلم
الیه المسلم فیه لاخیار لرب السلم فیه الا ان یجک علی
خلاف المشروط. فیجبر المسلم الیه باحضر ما و نع
علیه العقد کذا فی الینابیع) هندیه ج ۳ صحیفه ۱۸۱.
یعنی عقد سلم صحیح بولسه ده، صاتوچی کشی صاتقان
نرسه سنی حاضرله ب قویسه، آوچی کشی نك، اول
نرسه نی آماسقه، اختیاری بولمی. مگر اول نرسه،
شرط خلافتده بولسه غنه، آماسقه اختیاری بوله در.
شولای بولغاچ ایندی، صاتوچی کشی، وقتی وعده سی
یتکلیج، صاتقان نرسه سنی، آوچی کشیگه، حاضرله ب
بیروزرگه، مجبور بوله دیمکدر. صاتوچی کشی، صاتقان
نرسه سنی، وقتنده حاضرله ب بیروزرگه مجبور بوله
توروب بیرماسه، البته سز نك طلب قیلورغنه حقکز
بوله در.

اگرده عقدیگز فاسد بولغان بولسه، اول وقتنده
سز نك معقود علیه بولغان نرسه نی صورارغه حقکز
بولمی. فقط آچه گزنی غنه قایتاروب آورغه حقکز
بوله در.

۲نچی سؤال نك جوابی بو طلب دعوی شرعی
بولمیدر. دعوی شرعیده قاضی حضورینه باروب
«فلان کشیدن منم حقمنی آلوب بیر» دیب صورارغه
کرك. (الدعوی هی مطالبه حق عند من له الخلاص
اذا ثبت) یعنی دعوی شرعی: بر حق ثابت بولغان
ده، آنی آلوب بیروزرک بر کشی حضورنده شول
حقنی طلب قیلودن عبارت دیمکدر. شولای بولغاچ
سز نك آچه بیرگان کشیگز دن اوزندن گنه صوراً -
ویگز دعوی شرعی بولمیدر.

۳نچی سؤال نك جوابی: بو طلب دعوا بولمی. فقط
قاضی یاخود محاکمه عدلیه حضورنده دعوا ایتسه گز
البته دعوانی اثبات قیلو سزگه توشه در. چونکه سز
مدعی بوله سز. (البینه للمدعی) حدیث شریفدر.

دار حقنده

اختلف اصحابنا رحمهم الله ان دار الاسلام متى
تصير دار الحرب قال الامام الاعظم ره لا تصير
دار الحرب الا باجرأ احكام الشرك فيها وان تكون
متصلة بدار الحرب لا يكون بينها وبين دار الحرب
مصر آخر للمسلمين وان لا يبقى فيها مسلم او ذمى
امنا بالامان الاول فما لم توجد هذه شروط الثلاثة
لا تصير دار الحرب الخ هكذا ذكره في السير
الكبير الخ وقال اذا اجروا فيها احكام اهل الشرك
تصير دار الحرب الخ وهما ذهبا في ذلك الى انا اجمعنا ان
دار الحرب تصير دار الاسلام باجرأ احكام اهل الاسلام
فيها وان بقي فيها كافر اصلى ولم تكن متصلة بدار
الاسلام الخ فكذا وجب ان تصير دار الاسلام دار الحرب
اذا اجروا فيها احكام الشرك وان بقي فيها مسلم او ذمى
امنا بالامان الاول او كانت وسط دار الاسلام الخ اعتبارا
لاحدهما بالاخرى وله ان هذه البلدة صارت دار الاسلام
باجرأ احكام الاسلام فما بقى شيء من احكام دار الاسلام
فيها تبقى دار الاسلام على ما عرف ان الحكم اذا ثبت
بعلة فما بقى شيء من العلة يبقى الحكم ببقائها هكذا ذكر شيخ
الاسلام ابو بكر رحمه الله في شرح سير الاصل وذكر رحمه الله
في موضع آخر منه دار الاسلام لا تصير دار الحرب اذا
بقى شيء من احكام الاسلام وان زالت غلبة اهل
الاسلام وذكر صدر الاسلام ابو اليسر رحمه الله في
في سير الاصل ايضا ان دار الاسلام لا تصير دار الحرب
مالم يبطل جميع ما به صارت دار الاسلام كذا ذكر في
احكام المرتدين

وذكر شيخ الاسلام الاسبيجاني ره في مبسوطه ان
دار الاسلام محكومة بكونها دار الاسلام فيبقى هذا الحكم
ببقاء حكم واحد فيها ولا تصير دار الحرب الا بعد زوال
القرائين ودار الحرب تصير دار الاسلام بزوال بعض
القرائين وهو ان يجرى فيها احكام اهل الاسلام
وذكر اللامشى في واقعاته انها صارت دار الاسلام بهذه

الاعلام الثلاثة فلا تصير دار الحرب ما بقى شيء منها
وذكر السيد الامام ناصر الدين رحمه الله في المنشور ان
دار الاسلام انما صارت دار الاسلام باجرأ احكام الاسلام فما بقى
علقة من علايق الاسلام يترجع جانب الاسلام فصول المعادى من نفسه
و دار الحرب تصير دار الاسلام باجرأ احكام الاسلام
كقائمة الجمع والاعباد وان بقى فيها كافر اصلى الشيخ
غرر من نفسه ص ٢٩٥

(قوله باجرأ احكام اهل الشرك) اى على الاشتها روان
لا يحكم فيها بحكم اهل الاسلام هندية. و ظاهره انه او
اجريت احكام المسلمين واحكام اهل الشرك لا تكون
دار حرب. طحطاوى، ابن العابد بن من نفسه ج ٣ ص ٣٩١
اوشبولر مفهومه متعدد كتابلرده باردر لىكن بو
سوزلارگه قار اغانده عيد وجمعه او قولغان شهرلار
دار الحرب بولماسقه كرك عيد وجمعه او قولغان
روسيهده الوغ شهرلار بوقديت ايتسا كك بعيد بولماسقه
كرك وينه توارث حقنه اختلاف الدارين كفار حقنه
ارث دن مانع ديدور و اختلاف الدارين باختلاف المنعة
والملك ديدور. روسيهده منعه وملك مختلف دگلدن
اوشبولار حقنه علماء كراملاره اوتنه من هر كم در ايتى
قدرنى تطبيق قيلماقلىرىنى مجله مبجله واسطه سى ايلان.
وفي المعراج او كانت احدى الاربع في دار الحرب
فطلقها لا تحل له الخامسة الا بعد خمس سنين لا احتمال
ان يكون حاملا فيبقى حملها خمس سنين فلو طلقها
بعد خروجها بسنة انتظر اربعا فاذا كان احتمال الحمل
يمنع فهو موجود في دار الاسلام ايضا انتهى. بحر الرائق
ج ٣ ص ١٠٩ اوشبولر و عبارته ده اشتباه مفهوم مدر
دفعسى مطلوبدر علماء كرامدن.

استرلى باش على خلفه ايدابول اوف.

اداره:

بز اوز ديار منك عبارات فقهيه كه نظر ا دار الاسلام
ايدكنى كوب نومبر مجله ده يازه كيلدك. مجله ده يازغان
عبارة فقهيه من بز ازيه عبار سيدر. آنى تكرار يازارغه
حاجت كورمدك. بزم فكر واعتقاد من محترم خلفه
حضر تلى يازغان عبار قلىر تير مسنده در. باشقه علماء

گرام دخی نه فکرده لر در. محترم خلفه حضرتلرینک
رجالرنی بوشقه یبار مسلر ظننده من.
بهر الرایق عباره سنده بز حاضرگه بر سوز ایته
آلمایهز علماء گرام حضراتی اول حقه هم فکرلرینی
بیان ایتسه لر گوزل اولور ایدی.

وهابیلق طاراتو

(وقت) غزیته سینک ۹۰۰ نچی نومیرنک اورنبورغ
خبرلری قسمنده (اوقو مجلسی) عنوانی تحتنده شا کر
مصطفین نام بر شخص نلک مذکور مجلسده چن توحید
توغرسنده سویلادیکی سوزلرینی شول صورتده
کوچره، «اما چین توحید هر بر قارا کوچلرنک تا-
ثیرلرندن فوتیلوب، بار فوتنی، خدادن غنه کوروده،
خداغه غنه اعتماد ایتوده در. خدای تعالی دنیانی، عا-
لم اسباب ایتوب خلق ایتکان. آنداغی نرسه لرنی
بر بر سینه سبب لک ایله باغلاغان. اشبو سببلرنی
اعتراف ایتو هم شونلر موجبجه عمل قیلو خداینک
سویوب بیرگان نعمتن قبول ایتو هم آناغنه شکرانه
قیلو بولادر. بالعکس اول سببلرنی، اعتراف ایتماینجه
ایم طملردن، اوشکر و توکرواردن، اولوکلردن
استمداد قیلوب یورو ایسه، خداینک اشیاغه قویغان
قدرت ونعمتلرن انکار ایدوب اول قوشقان یول ایله
یورماینجه یاردهنی باشقه دن صوراب خداغه شرک
قاتو بوله در.

مونه بو سوزلرنک (اشبو سببلرنی اعتراف ایتو)
دیگان سوزینه قدر بولغانلری تمامیل موافق حقیقت،
تعلیمات قرآنیه گه مطابق سوزلردن. اهل السنه
والجماعت اعتقادیدر. اما بو سوزدن باشلاب آخرینه
قدر سوزلری، سوز باشنده خدائی اعتراف قیلوینه
بناء سویلاوچیگه حسن ظن ایدلسه، وهابیلر اعتقا-
دیدر. یوقسه اول سوزلر فی الاصل (اللهنی وجمیع
معنویاتی انکار ایدوچی) مادیونلر مذهبی در.

مادیونلر محسوساتدن بشقه نرسه ارگه
انکار ایته لر. شونک ایچون آنلر اللهغه ده
انکار ایده لر. الله بولسه محسوس بولور ایدی دیلر.
آنلر اللهغه ایمان ایتو الله تعالی نی بار دیب اعتقاد
قیلو و آکا عبادات و طاعة قیلو دنیا معیشتنه بک کوب
ضرر کیتره کشنی قورقاق یاصی. شول قورقو ایله
کشی تردده توشه اشلی تورغان اشندن قالا.
کوبسنجه اللهغه ایمانوب یالقاوالقغه توشه منه شونک
ایچون فقیرلککه دوچار اوله دیلر.

اما وهابیلر الله تعالی نلک بارلغینه کامل ایمان ایته-
لر. شولایوق الله نلک برلکنی، کامل اعتراف ایدوب
آکا شرک قاتودن، بک صافلانلر. شولای بوله
توروب بعض بر معنویاتی ده انکار ایتودن طایچانمی-
لر. حتی آنلر، پیغمبر من علیه الصلوة و السلام
افند من حضرتلرینی، زیارة قیلونی و روحانیت
پیغمبری و امدادات معنویه محمدیه دن استشفاع
واستمداد قیلونی ده شرک دیلر. و استمداد ایدو-
چیلرنی، مشرک و آنلرنک قان و ماللریننی حلال دیب،
اعتقاد قیللر. فرصت توغری کیترسه لر، حاجیلرنی
اوتروب، ماللریننی طالیلر. آنلر قاشنده بو ایش،
بک ثوابلی ایشدن صاناله.

لیکن آنلر آقچهنی، بک یاراطه لر. شول آقچه ایله.
استمداد قیلو و آنلک ایله، هر تورلی کرک نرسه لرنی
حاضرلونی، برده شرک دیملر. شولایوق هسته
بولسه لر، طبیب ودوقتورلردن استمداد قیلو و آنلر
بیرگان دوا و علاجلردن استشفای قیلونی ده، برده چیت
کورمیلر. همان قیله بیرهلر. آنلر اوزلری شول
اعتقاده بوله توروب، آنلر آراسنده خیرچیلریده،
یوق توگل بک کوب. آنار، حاجیلرنک شفقت و مر-
حمه لردن استمداد قیلوب، یارطی تین بر تین آلو-
نیده، برده شرککه صانامیلر. اما ایندی پیغمبرلردن
یاخود اولبالردن یا که صلحاء امتدن برینک، قبرینه
باروب استشفاع و استمداد قیله کورمه. ایشک بتدی؛
شرکنک هاویه سنه توشدک. آیات قرآنیه و اسماء الهیه
لرنی اوقوب استرقاء (اوشکرو) و ادعیه ماء ثوره

قاره. یاخود فلانچه آیتنی ویا اسماء الله دن فلانچه اسمنی؛ هر کون عدد مخصوص اوزریند؛ (بیلگولی صان ایله) اوقورغه دوام ایت دیسک؛ اول کشی بو سوزلر گه؛ کولوبکنه قاری. یاخود اول ایتوچینی؛ آعمقغه صانی. بو نیدن؟ بوده هر نرسه نك اسپابنی؛ مادیاتقه حصر ایدوب اسپاب روحانیه نی، اویلابده قارامغانلقدن آکا و آنک اهلینه، انسیت ایتدیکنن یا که اول اشنی شرکدن حساب ایتکانلسکدن.

مونه بزک شا کر مصطافین دیگانهزده شو صوگفی قسمدن بولورغه اوخشی. آنک، تاثيرات معنویه و روحانیه که انکار ایدوی، یا اسپابك کافه سنی ماد. یاتقه حصر ایتدیکنن؛ یاخود و هابیلر اعتقادنده اوله. رق اسپاب معنویه و روحانیه لار ایله توسلمنی، شرکدن صانامانلقدن در. بو اعتقادلر نك هر ایکسی؛ اهل السنة والجماعت مذهبی نك خار چنده در.

اول شخصنك، عمومی مجلس لرده، اهل السنة مذهبینك خلافتده، مادیون و یاخود و هابیلر مذهبنی اهلینگه، خصوصاً یاش یلکنچا کار گه تاقین قیلوی، شول مدهیلر نك برینی، تاتارلر آراسنده ترویجگه طیریشودنیشته بر نرسهده توگدر. اهالی، مونداین کشیلرنك سوزلرینی تکلادون صافلانورغه تیوشایدن. مادیونلکنك باشی، ننه شوندا این روحانیاتقه انکاردن باشلاندر. اوزی کوزگه کورنمگان. طاوشی قولافغه ایشدامگان روح ویا روحانی نچک بولورغه کرک؟ یوق نرسه گه، تاثير ایتو قوه سی، قایدن کیلورگه کرک؟ دیب، باره تورغاچ، کوزگه کورنمگان، قولافغه توتولمغان، قولافغه طاوشی ایشدامگان الله تعالی گهده، انکار ایته باشیلر. مونه شوندن صوگ چن مادی چن دینسز بوله لرده کیته لر.

توسل یعنی پیغمبرلر، اولیا و باشقه صلاحاً امت لرنی، الله تعالی گه وسیله فیلوب، آنلر نك الله تعالی حضرتی قاشندهنی، حرمت و اعتبارلرندن، اوز مطلبنه فقط الله تعالی دن گنه صوراب قیلغان دعاسینك، الله قاشنده مقبول بولوینه فایده امید ایتونك، شرعا جایز ایدکینه، دلیل کیتروب ماتاشودن بزنی، بورایلی

ایله استمداد قیله کورمه، مسلمانلقدن چیغه سك. مونه بو اعتقادلر بارده جهالة اثری و آزعنلق توزاغیدرلر. بو معنویات و روحانیات که انکار نك، نتیجه سیئه سیدر. آلتون کوشک، هر تورلی حاجتلرنی اوتارلک بر قوه، الیقتریقده یاقتیلق قوتی، داری (پورخ) ده قوه دافعه وهکذا هر بر نرسهده؛ بر خا. صه قوتی؛ خلق ایتکان الله تعالی نك؛ آیات قرآنیه و اسماء الهیه سنده؛ یاخود لذابت دنیویه و شیوات نفسانیه سنی؛ رضا الهی ایچون ترک ایدوب؛ الله تعالی گه؛ قربت و یاغنلق حاصل ایتکان کشیلر نك؛ ارواح طاهره لرنده؛ عاجزلره یاردم قوه لری خلق ایتوینه؛ نچک ایتوب انکار قیلورغه کرک؟ تواتر آ ثابت صحاحده آیرم بابلر ایله ایمان ایدلگان؛ استر. قاقغه انکار قیاو، آزعنلق توگلدنه نه در؟

حاضرگی زمانده، اسپاب مادیه نی اعتراف و آکا ایمان و اعتقاد عمومیلشدیکندن؛ کوبایدیکندن؛ اسپاب معنویه و روحانیه گه انکار قیلوچیلرده؛ شول نسبتته کوبایمشدر. یوقسه الله تعالی نك قدرتنه کوره اسپاب معنویه نك اسپاب مادیه دن هیچ فرقی یوقدر. مادی بر نرسه نك مادی بر نرسه گه یاخود معنوی بر نرسه گه تاثيرینی انکار قیاوغه وجه اولمیدی کبی، معنوی و روحانی بر نرسه نك مادی یاخود معنوی بولغان بر نرسه گه تاثيرینی انکارغده هیچ بر وجه یوقدر.

دوقتورلرغه انسیت ایتکان و آنلرغه ایشامغان بر کشی «هی قویچی شول دوقتور دواسن، آندن هیچ فایده یوق. آنلر بارده آچه توزاغی» دی قولن سلتی. بو نیدن؟ البته بو دوقتورغه بارمی؛ آندن دوا صورامی. یاخود بر وقت صوراب؛ دوا لغان بولسهده؛ الله طرفندن؛ دوانك تاثيری بولغان بوله. مونه شونك ایچون اول کشی، دوقتورلرغه ئلیگی کوز برلن قاری. دوقتور دوالرینه رأسا انکار قیله. بو انکار اورنایمی؟ البته اورنسزدر. شولایوق؛ ایچی جیلانسهده دوقتورغه بوگوره تورغان بر کشیگه، فلانچه کشیدن اوشکور توب

فاضل محترم عيد محمد افنديك، كچن سنه نك ۳۴ - ۴۷
نچي نومبر مجله ارده گي، توسل نام مقاله سي، مستغنى
قيلدى. شونك ايچون، اول حقه سويلرگه اورنك
يوقدر.

ايندى ايم طم مسئله سينه كيلسك بوده امام مالك
رعمه الله عليه نك موطاء نده، امامه دن روايت اينديكى
حديث شريف ايله ثابتدر. (مالك عن ابن شهاب
عن ابى امامة بن سهل بن حنيف انه قال رأى عامر
بن ربيعة. سهل بن حنيف يغتسل فقال «مار أيت
كاليوم ولا جلد فحياة» فلبط بسهل مكانه. فأتى رسول
الله صلى الله عليه وسلم فقيل يا رسول الله هل لك فى
سهل بن حنيف. والله ما يرفع رأسه. قال هل تتهمون
به احدا. فقالوا نتهم عامر بن ربيعة قال فدعا رسول
الله صلى الله عليه وسلم عامراً فتغيط عليه وقال علام
يقتل احدكم اخاه الا بركت اغتسل له فغسل له عامر
وجهه ويديه ومرفقيه وركبتيه واطراف رجليه وداخله
ازاره فى قدح ثم صب عليه فراح سهل مع الناس
ليس به باس) موطاء امام مالك فى الوضوء من العين.
يعنى امام مالك ابن شهاب واسطه سيله ابى امامة
بن سهل بن حنيف دن روايت قيله، ابى امامه ايندى
دى. عامر بن ربيعة اسملى كشي، بر وقتده ابى
امامة نك آتاسى بولغان سهل بن حنيف نك قويونغان
كوروب «بو كون كورگانمى هيچ وقت كورمدم
حتى گياوگه بارمغان بر قز نك تننى ده بوقدر گوزل
كورمدم» ديمش. عامر شولاي ديگچده، سهل بن
حنيف نك باشى ايله نوب بر گه يغلغان. شوندينصوك
عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينه كيلوب
ايتكانلر «سهل بن حنيفك سذك بردوا وعلاج بولماسمى؟
والله اول باشنده كوتره آلمى» ديو.

شوندنصوك، افندمز عليه السلام بونلردن «سز
برار كشينك، كوزى تيويوندىن شهبه لنمايسزمى؟»
دبو صورغان. بونلر ايتكانلر «بز عامر بن ربيعة نك
كوزندن شهبه لنده مز ديو. شونك بعدنده، پيغمبر مز
عليه السلام افندمز، عامر نى چافرتوب آچولنغان
هم ايتكان «نيچون سز نك قايوبريگن اوزينك

مسلمان فرداشنى اوتره؛ سهل تننه كوزك توشكاچ
(بارك الله فيك) ديسك بولماديمى؟! بارسيل ايچون
غسلان» ديو.

شوندنصوك عامر يوزينى، ايكى فولنى، ايكى
ترسا گنى، ايكى تيزينى، اياقلىرينك اطرافنى
ازارينك ايچنده اگى براز اعضاسنى برصاوت
ايچينه يوب، شول صاوتده غى صونى، سهل نك
اوستنه قويغان. شول ساعت سهل توروب، خلق برلن
يرگه كيتكان. هيچ يرنده خسته لغى قالمغان. ديمكدر
مونه بواش تاتارچه ايم طمغه باشقه نرسه توكل. بو
اش ايسه افندمز عليه السلام نك امر شريفى ايله اجرا
قيلنمشدر.

مشكوة شريفده بو حديثنى امام مالك هم امام
بغويدين نقل ايتمشدر. مشكوة شرحى مرفاتده اشبو
اورنده ج ۴ صحيفه ۵۱۳ ده امام نوويدن نقل قىلب
ايتنه «بواشك فلسفه سنى بيان قىلو آنك وجه سنى
بيلو ممگن توگلدنر. چونكه جميع معلومات نك سر يته
ايرشورگه عقلمك قوتى يتهيدر» دى. هم شول اورنك
مازرى دن نقل قىلب «افندمز عليه السلام نك عامرگه
بار سهل ايچون غسلن) ديب امرى وجوب ايچون
بناعليه كوزى قاطى بولغان كشى نك بر ارگه كوزى
تيسه، اگا شول طريقه بر صاوتقه يووينو واجبدردى.
هم بونلرغه باشقه دخى بايتاق تفصيللى سوزلر يازدر
مرفات شرحى مشكواتده ۴ نچى جلد ۵۰۲ نچى صحيفه ده
(عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال العين
حق فلو كان شىء سابق القدر سبقته العين واذا
استغسلتم فاغسلوا رواه مسلم) حديثنى شرحدن
صوك ايتهدر؛ (وليس لاحدان ينكر الخواص المودعة
فى امثال ذلك ويستبعدها من قدرة الله وحكمته لاسيما
وقد شهد بها الرسول صلى الله عليه وسلم وامر بها)
ديو.

يعنى شر كدن باشقه بولغان، ايم طم شيكلى نرسه لرده
الله تعالى طرفندن بر لگان خاصيتلرنى انكار قىلو الله تعالى
نك قدرت و حكمتندن، بونداى اش لرنى يراق كورو،
نيوشلى توگلدنر، خصوصا پيغمبر عليه السلام افندمز

معلوم در که، اهل السنة والجماعة مذهب تهامیست. محافظه قیلوب، علماء و امامان دستورات العمل اولوردای، بر احکام شرعی و فقهیه - مجلسی بولوندرمانک لزومی، بر نچه وقتلردن برو، بیک چوقارنک افکارنده جوالان ایتمهکنه آیدی. فقط بو صوک زمانلرده، دین و دیانت باشینه، بری آرتندن بری بیک چوق داهیه، مصیبت، واستخفافلر یاغماغه باشلادقندن مسئله نك لزومی فکرلرنی، دها زیاده - اشغال، بلکه عزم درجه لرینه سوق ایتمهکنه باشلادی. طبیعی اولرق شو حقدده هر کمک فکری بر شی ملاحظه ایتمهکنه باشلادی اما بنمجه بر نچه جهتدن ملاحظه قیلوب قار او تبشلی کبی کورنه دور.

اولا - شو کبی بر احکام شرعی، و فقهیه مجله سینک لزومی، صاحب مقاله افندیکن دیدیکی کبی - اماملر نك بیک چوغنده لایقنجه معتمد کتابلر اولمدیق ایچوندر. زیرا بر امامغه، بر مسئله، یا بر فتوی، ایچون مراجعت - ایدلدکنده، معتمد، غیر معتمد، الله نیندای کتاب اولسه شونندان شرح، حاشیه، بوواز مجوعه لری. حتی کتاب قاطر غه لرینه یازلمش، کم قوی - نی وقتتا نیندای عله که مبنی ایتلمش، نیندای دلیل که مستند، و درجه فقهیه سی، نصل، مفتی به می؛ دگل می؛ معهول به می دگل می هیچ برندن ذره جه خبر سز نصل آگلاسه شونک ایله فتوی ویررگه مسئله نی هکذا حل قیلورغه طوغری کیله دور. عموما دگلسه ده، بیک چوقلر نك شو یولده معامله لری، کوز آلدنده هر کهگه معلوم بر شیدر. اول افندیده نه یاپسون الله لایقنجه کتابی یوق. اولسه ده، بر چوغنک لایقنجه آکلاب اش قیلورلق، راجع، مرجوح، مفتی به، معهول به، کبیلر نی آیر رلق استعداد یوق. مسئله صوراب کیلگان بر عوامغه، یا واقع اولمش بر مسئله گه جوابسز فالوده - ممکن توگل زیرا بر امام البته شول محله نك مفتی سی، رئیس، حاکمی در. آنلر نك احتیاجلرن ادا قیلوق بورچیدر. بلهیم دیر گه ده ممکن توگل. بله ما گاج نه اوچون بو وظیفه نی یکلادک دیه چکار. تیز گنه مذاکره ایدر گه ده، کوب یرده آدم یوق. ناچار البته بر سوز ایتمهکن تبوش ولازمدر.

حضرتلری کوزی ایله کوروب تورغان وشولای قیلورغه امر ایتکان اشلرنی انکار ایتو اصل تبوشلی بولغان اش توکل دیمکدر.

بو حقدده تفسیر کبیرده سورة یوسف نك (وقال یابنی لاندخلوا من باب واحد و ادخلوا من ابواب متفرقة) آیت کریمه سنی تفسیر اثناسنده امام رازی حضرتلری، بک کوب تفصیل لر بیان ایتمشدر. آرزو ایتکان کشی، شونی قاراسون.

مونه ایندی شاکر مصطافین نك، شیطان درسی نوعندن بولغان ریچلرینک توبی، قایلارغه بارب چیه مونه شونک ایچون، مؤمن کامل بولیم دیکان کشی گه اندای سفسطه لر نی تکلاماسقه، تکلی ایتکان، علمائه مراجعت قیلوب، آندای ریچلر نك، شریعت جهتنی صوراب، تبوشلی بولغانده غنه، انلر ایله عمل ایدر که تبوشلی بوله در.

تشکر و ملاحظات

۴۶ نچی نومبرده (امام و خطیب لر دقتنه) عنوانی تحتنده اولان، مقاله صاحبی افندیکن، فکر عالیلرندن زیاده ممنون اولدم، تکرار تشکر لر او قودم وقت حاضره ایجابنجه ایک مهم بر فکری میدانده قویدیغی ایچون، زماننک کیدشاتندن، حقیقت احوالندن خبر دار هر بر افندیلرده تشکر ایده چکلر، وشونک ایله برابر، فکر مذکور نك بیک وقتلی ایدکن تصدیق؛ مسئله نکه لزومی ایله قائل اولوب، تماما اشتراک ایده چکلر ندرده اصلا شبه یوقدور. شمدی مسئله نیندن عبارة ایدکن یازوب طور میچه، مذکور مقاله نی کورمامش افندیلره - محترم دین و معیشت مجله سینک ۱۱ نچی سنه (۴۶) نچی نومرن کوزدن کیچر مه - لر نی توصیه ایله اکتفا ایدیورم. بو اورنده یاغز، مسئله نك لزومی حقدده فکر عاجزانمه خطور ایتمش، شو بر ایکی جمله نی گنه علاوه ایتونی تبوش طابام.

(بلج من حیث لا یشعر)

ثانیا - شو مسئله، عصر حاضر ار بابی عندلارنده، بیکده قوه تاماقده دور، شمعی آنلر، لزومی ایله گنه فائل اولماقده دگل - بلسکه بیک جدی اولرق اشکه کر شوب، بالفعل وجودکه چغار مق تشبثنده لار. شونک ایله بر ابر، بیک چوق یاش معصوم، احوال زماندن، اساس اسلام، ومحاسن دیانتدن، بی خبر - ابناء ملتیه، بیک طنطنه لی بویا اولر آشه، برده صاراناق قیلدی، بیک بیوک الکتوتلر، کیفله ملایم بیک بیوک فولایقار، وعده قیلوب، شو دائره مشئومه لارینه - جلب ایتمکده لار، وکون بکون مقصودلارینه موفق اولمقله، کسب قوه ایتمکده لار در، تیزدن چاره سی آر الوب، اوکی آلماسه، آخری وخیم اولاچغنده اصلا شبهه ایتمه لی در. اش اونکاج اوکونوده فائده ویرمس. یا اوتکاج بلسکه باطرلرده چوغالور اولده فائده ویرمس. هر عله (رنجو) وهر دردنگ اوکالوی، کندینه مناسب دوا بولاق وکچوک ایکان اوکن آلمق ایله گنه اولاچقدر. یوقسه قری عناد اشسز مکابره برله گنه، شول قدر فوتلی بر علنی، اشلیکلی بر خصمنی، اوکالدر مق، یولندن چویروب غالب کیلمک اصلا ممکن اولمیه چقدر. بر یول وار ایسه، اولده - هیچ تاءخیرسز اشکه کر شمک وچاره سون بولنمقده غنه دور. بو قدر ار میدانده دور. کورمک قابل دگلدر، ظن ایدرسم، شوندن آرتق شرحلر گه ده حاجت یوقدور. ثالثا - حکومتده بزلرنک اوزلکسز نزاعلر بزدن، بتامس نکانماس - غوغالر بزدن، طویغان کبی کورنه دور یینه ده بر فتوی حقدده، بر محکمه گه بر امامنی چاقروب استفتاء فیلسه لار بر ترلی، ایکنچی لرینی چاقروب صراسه لار، بیک چوق وقت عینی مسئله ده بالکل باشقه بر ترلی فتوی ویرله دور. چونکه کتابلری باشقه، ادرا کلری باشقه، یوللری باشقه، اجتهاد لری باشقه، نصل بر لیشسونلر؟ حاکمه لرده نصل شریعت بو دیب تحیرده قالالار در. یینه ده صبر انیه ده ده دعوی لرنک کوبلسکی، اوزولمی یرواری، البته بر منتظم فتوی کتابی یوقلدین ناشی در دیه فرض ایتمکده

لر دور. همده صبر انیه ده بیک کوب وقت اوزوب بر حکم قطعی باصی آلمیدر. بلسکه باصار غه ده آبتریدر. چونکه بر یرده بر ترلی، بر یرده ایکنچی ترلی، حکم - قیانه شدر. بر امام صبر انیه غه بر فتوی صراب بیرسه، صبر انیه فتوی - بیررگه شولوق امامغه قایتارادر. شولای ایتوب کوب وقت ایکی آرا ده دورلرده حاصل اولادور. بو حقدده حکومت بیک چوقدن برو بر یول آرا مقده در. حتی اولر اک بر مجله ده ترتیب ایتلگانی، وبعض محترم علمالر مز طرفندن تنقیدلرده یازلغانی هر کمنک خاطر نده دور.

آخری وار. اقرالوری عید محمد برای.

قادراچف مقاله سی مناسبتیه

«دین و معیشت» مجله سی نک بویلی ۲ نچی عددنک «مسلمان لر حقدده روسچه کتابلر» دیه بر مقاله یازلغان ایدی موندن مقدم وقت غزیته سنده بو خصوصده برهان شرف افندی طرفندان بر مقاله یازیلوب بو توغریده بولغان «دین و معیشت» مجله سی نک دقتن جلب ایتمه مز طرزنگ تعریض و اشاره ده قیلنغان ایدی. واقعا مسلمان لر حقدده روسچه مجله وغزته ارده نی لر یازیلغان بلوب تورو بیک تیوش بولسه ده آنکا قارشى جواب وردیه لر نی مسلمان جریده لر نده یازو ایله گنه («دین و معیشت» ادار سی ایتکان کبی) مقصود حاصل بولمیدر. آنندی خصوصلر ده بزم روسچه آبراز اونیه آلمانلر مز یار داملا شوب روس جریده لرینه یازماق مناسب بولادر. اما بزم روسچه اوقوغان آبراز و اننی لریمز مسلمان لره اودارلغان تهمه لر حقدده کوبسنجه چیتده قالالار حتی بعض لری اوزلر وک مسلمان لره قارا یاغار غه سبب بولالار مونه بزم ملتچی فلانچی لر مز هر بردانوسنی پراوا قاتورلق نی ایسکی لره نسبت بوروب قار اول قچقرالر ایدی. نه حاضر ایسه اش نک نیندی اورندان چققانی آز آز سیزوله

حضرتلری کوزی ایله کوروب تورغان وشولای
قیلورغه امرایتکان اشلرنی انکار ایتو اصل تیوشلی
بولغان اش توکل دیمکدر.

بو حقه تفسیر کبیرده سورة یوسف نیک (وقال
یا بنی لاندخلوا من باب واحد و ادخلوا من ابواب
متفرقة) آیت کریمه سنی تفسیر اثناسنده امام ازی
حضرتلری، بک کوب تفصیل لر بیان ایتمشدر. آرزو
ایتکان کشی، شونی فاراسون.

مونه ایندی شاگر مصطافین نیک، شیطان درس
نوعندن بولغان ریچلرینک توبی، قایلارغه بارب چیه
مونه شونک ایچون، مؤمن کامل بولیم دیکان کشی گه
اندای سفسطه لرنی تکلاماسقه، تکلی ایتکان، علماغه
مراجعت قیلوب، آندای ریچلر نیک، شریعت جیهنی
صواب، تیوشلی بولغانده غنه، انلر ایله عمل ایدرکه
تیوشلی بوله در.

تشکر و ملاحظات

٣٦ نچی نومبرده (امام و خطیب لر دقتنه) عنوانی
تحتنده اولان، مقاله صاحبی افندی نیک، فکر عالی لرن
زیاده ممنون اولدم، تکرار تشکر لر اوقودم وقت
حاضره ایجابنچه ایک مهم بر فکری میدانده قویدیغی
ایچون، زماننک کیدشانتندن، حقیقت احوال دن خبر
دار هر بر افندی لرده تشکر ایده چکلر، وشونک ایله
برابر، فکر مذکور نیک وقتلی ایدکن تصدیق؛
ومسئله نیکه لزومی ایله قائل اولوب، تماما اشترک
ایده چکلر ندرده اصلا شبه یوقدور. شمدی مسئله نیدن
عبارة ایدکن یازوب طور میچه، مذکور مقاله نی
کور مامش افندی لره - محترم دین و معیشت مجله سینک
١١ نچی سنه (٣٦) نچی نومرن کوزدن کیچرمه - لرنی
توصیه ایله اکتفا ایدیورم. بو اورنده یاغز، مسئله
نیک لزومی حقیقده فکر عاجزانمه خطور ایتمش، شو
بر ایکی جمله نی گنه علاوه ایتونی تیوش طابام.

معلوم در که، اهل السنة والجماعة منهن تمایز
محافظه قیلوب، علماء و اماملر دستور العمل اولور دان
بر احکام شرعیه و فقهیه - مجله سی بولوندر مانک لزومی
بر نچه وقتلردن برو، بیک چوقار نیک افیکار ن
جو الان ایتمکده آیدی. فقط بو صوک زمانلر ده، در
ودیانت باشینه، بری آرتندن بری بیک چوقی دایم
مصیبت، واستخفافلر یاغماغه باشلادقندن مسئله
لزومی فکر لرنی، دها زیاده - اشغال، بلکه عزم در
لرینه سوق ایتمکه باشلادی. طبیعی اولرق شو حقیق
هر کمنک فیکری بر شیء ملاحظه ایتمکه باشلادی
بنمجه بر نچه جهتدن ملاحظه قیلوب قار او تیوشلی
کور نه دور.

اول - شو کبی بر احکام شرعیه، و فقهیه مجله سینک
لزومی، صاحب مقاله افندی نیک دیدیکی کبی - اماملر ن
بیک چوغنده لایقنچه معتمد کتابلر اولمیدی ایچون
زیرا بر امام غه، بر مسئله، یا بر فتوی، ایچون
مراجعت - ایدلدکده، معتمد، غیر معتمد، النده نیندای
کتاب اولسه شونندان شرح، حاشیه، بو واز مجموعه لر
حتی کتاب قاطر غه لرینه یازلمش - کم قولی - نی وقت
نیندای عل که مبنی ایتلمش، نیندای دلیل که مستند، و در
فقهیه سی، نصل، مفتی به می؟ دگل می؟ معمول به می دگل می
هیچ برندن ذره جه خبر سر نصل آ کلاس شونک ایله فتوی
ویررگه مسئله نی هکذا حل قیلورغه طوغری کیله دور
عموما دگلسه ده، بیک چوقار نیک شو یولده معامله لر
کوز آلدنده هر که مکه معلوم بر شیدر. اول افندی
نه یاپسون النده لایقنچه کتابی یوق. اولسه ده، بر
چوغنک لایقنچه آ کلاب اش قیلورلق، راجع، مرجوح
مفتی به، معمول به، کبیلر نی آیر رلق استعداد یوق. مسئله
صواب کیلگان بر عوامغه، یا واقع اولمش بر مسئله
گه جواب سر فالوده - ممکن توگل زیرا بر امام البته
شول محله نیک مفتی سی، رئیس، حاکمی در. انلر نیک
احتیاجلرن ادا قیلوق بورچیدر. بله میم دیر گه ده ممکن
توگل. بله ما گاج نه اوچون بو وظیفه نی بیکلادک دیه
چکلر. تیز گنه مذاکره ایدر گه ده، کوب پرده آدم
یوق. ناچار البته بر سوز ایتمک تیوش ولزمدر.

(يلج من حيث لا يشعور)

ثانياً - شو مسئله، عصر حاضر اربابى عندلارنده، بيكده قوه تاباقده دور، شمى آنلر، لزومى ايله گنه فائل اولماقده دگل - بلسكه بيك چدى اولرق اشكه كر شوب، بالفعل وجودكه چغاره ق تشبثنده لار. شونك ايله بر ابر، بيك چوق ياش معصوم، احوال زماندن، اساس اسلام، ومحاسن ديانندن، بى خبر - ابناء ملتسه، بيك طنطنه لى بوياولر آشه، برده صارانلق قيلمى، بيك بيوك الكوتلر، كيفاره ملايم بيك بيوك فولايقلار، وعده فيلوب، شو دائره مشئومه لارينه - جلب ايتمكده لار، وكون بكون مقصودلارينه موفق اولمقل، كسب قوه اينمكده لار در، تيزدن چاره سى آرابوب، اوڭى آلماسه، آخري وخيم اولاقچنده اصلا شبيهه ايتمه لى در. اش اونكاج اوكونوده فائده ويرمس. يا اونكاج بلسكه باطرارده چوغالور اولده فائده ويرمس. هر عل (رنجور) وهر دردك اوڭالوى، كندينه مناسب دوا بولمق وكچوك ايكان اوڭن آلمق ايله گنه اولاقچدر. يوقسه فرى عناد اشسز مكابره برله گنه، شول قدر فوتلى بر علنى، اشلىكلى بر خصمنى، او كالدرمق، يولندن چويروب غالب كيلمك اصلا ممكن اولميه چقدر. بر يول وار ايسه، اولده - هيچ تاغيرسز اشكه كر شمك و چاره سون بولنمقده غنه دور. بو قدر ار ميدانده دور. كورمك قابل دگلدر، ظن ايدرسم، شوندن آرتق شرحلر گه ده حاجت يوقدور. ثالثاً - حكومتده بزلرنك اوزلكسز نزاعلر بزدن، بتماس تكانماس - غوغالر بزدن، طويغان كى كورنه دور ينده بر فتوى حقنده، بر محكمه گه بر امامنى چاقروب استفتاء فيلسه لار بر ترلى، ايكنچى لر ينى چاقروب صراسه لار، بيك چوق وقت عينى مسئله ده بالكل باشقه بر ترلى فتوى ويرله دور. چونكه كتابلرى باشقه، ادراكلى باشقه، يوللرى باشقه، اجتهاد لرى باشقه، نصل بر اشسو نلر؟ حاكملر ده نصل شريعت بو ديب تحيرده قالالار در. ينده صبر انيه ده دعوى لرنك كوبلىكى، اوزولمى يرولارى، البته بر منتظم فتوى كتابى يوقلقدين ناشى در ديه فرض ايتمكده

لر دور. همه صبر انيه ده بيك كوب وقت اوزوب بر حكم قطعى باصى آلميدر. بلسكه باصار غه ده آبتريدر. چونكه بر يرده بر ترلى، بو يرده ايكنچى ترلى، حكم - فيانمشدر. بر امام صبر انيه غه بر فتوى صراب بيرسه، صبر انيه فتوى - بيررگه شولوق امامغه قايتارادر. شولاي ايتوب كوب وقت ايكى آراده دور لرده حاصل اولادور. بو حقه حكومت بيك چوقدن برو بر يول آرا مقده در. حتى اولراك بر مجله ده ترتيب ايتلگانى، وبعض محترم علمالرمز طرفندن تنقيدارده يازلغانى هر كمنك خاطرند دور. آخري وار. اقرالورى عيد محمد برلى.

قادر اچف مقاله سى مناسب تيله

«دين و معيشت» مجله سى نك بويلغى ۲ نچى عددنك «مسلمان لر حقنده روسچه كتابلر» ديه بر مقاله يازلغان ايدى موندن مقدم وقت غزيتنه سنده بو خصوصه برهان شرف افندى طرفندان بر مقاله يازيلوب بو توغريده بولغان «دين و معيشت» مجله سى نك دقتن جلب ايتمه مز طرز نك تعريض و اشارده قىلنغان ايدى. واقعا مسلمان لر حقنده روسچه مجله وغزته ارده نى لر يازيلغان بلوب تورو بيك تيوش بولسه ده آنكا قارشى جواب ورديه لر نى مسلمان جریده لر نده يازو ايله گنه («دين و معيشت» اداره سى ايتكان كى) مقصود حاصل بولميدر. آندى خصوصلر ده بزم روسچه آبراز اوفيه آلمانلر مز يار داملا شوب روس جریده لر ينه يازماق مناسب بولادر. اما بزم روسچه اوقوغان آبراز و اننى لر يمز مسلمان لره اودارلغان تيمه لار حقندك كوسنچه چيتمده قالالار حتى بعض لرى اوزاروك مسلمان لره قارا ياغار غه سبب بولالار مونه بزم ملتچى فلانچى لر مز هر بر دانوسنى پراوا قاتورلق نى ايسكى لره نسبته بيروب قاراول قچقرالر ايدى. نه حاضر ايسه اش نك نيندى اورندان چققانى آز آز سيزوله

باشلادی لیکن ایسکی لردن توگل آوروپا آبراز اوا
 نیسه سی آغان کشیلر دنوک بولغانی سیزوله باشلاب
 وقت غزیته سی نیک ۹۰۰ و ۹۰۱ و ۹۰۲ نچی عددلر نده
 بر هیئت طر فندان میدانه قویلدی بو نو میر لر نی او قوغان
 کشی لر بایطاق اویغه فالور لر اول شولای تور سن.
 مونه قز انده « اویچیتلسکی اشقولا » ده او قوب چققان
 بر ترفیپرور اوچیتل بولوب مسلمان لر آراسنده
 طورغان محمد یوسف قادر اچق نام ذات اوفاده
 منتشر روسچه « اوفیهسکی قرای » غزیته سی نیک
 ۱۹۱۱ نچی بلغی ۲۱۷ نچی عدد نده مسلمان لر
 خصوصاً روحانی لر حقنده تیه قار اسناد ایدوب حکومت
 عندننه مسلمان لر نی یمان کور ساتور روشک بر مکتوب
 یازوب چقاردی استرلی طماق اویاز نده بایضوجه
 اولنده محمد یوسف قادر اچق دیه امضاء ایتمکان
 شونکا قارشى دوما اعضاسی شرف الدین افندی
 محمودق شولوق اوفیهسکی قرایده (نومبر ۲۵۲
 ۱۹۱۱ سنه) ردیه یازغان ایدی. نه حاضر محمد یوسف
 قادر اچق نام ذات بتونلای پر اؤ اقاتور لق صقندنه قلم
 قوللانوب اوشبو سنه غنوار ۱۳ نده چققان ۱۰ نچی
 نومبر « اوفیهسکی قرای » ده شرف الدین محمودق
 که قارشى یازام دیه بتون روحانی لر حتی عموماً مسلمان لر
 حقنده نچار فکر یازدی مونه بو غزیته لر روسلر
 آراسنه خصوصاً حکومت رجال لر ی آراسنه طار الدر
 ایدی شوندی لرغه جواب بیرو البته تیوش در
 لیکن مونی ده شولوق غزیته نیک اوز صحیفه لر نده
 روسچه جواب بیرو گه کیرک شونی روسچه او قوغان
 آبرازواننی ذات لر مز ادا قیلهمی یوقمی؟ شولایده
 بولسه « دین و معیشت » مجله سی آرقلی آنده نی لر
 یازیلغان نی بلور اوچون « دین و معیشت » مجله سنده
 وباشقه مسلمانچه غزیته لر مزده ترجمه سی باصلسه
 ضرر ایتماس ایدی بوتن غزیته لر کوچرور لر می
 آنسی بیکا معلوم توگل آلایده مین شول نویسر لر
 دن « دین و معیشت » مجله سی اداره سنه قطعهار
 کوندرامن شاید اداره طرفندن ترجمه ایدولوب
 مجله گه درج ایدلور گرچه جواب بیر ماسه ده نیندی

مطالعه عاشق لر نه

۴۲۱ سنه ده وفات اولمش محمد بن عبدالله اس
 نیک (کتاب درة التنزیل وغرة الناء ویل فی بیان الآ
 المتشابهات) نام اثر نی بوسنه یول اداره سی کتر
 روسیه گه نشر ایتدی بلکه مونی کور مگان ذات
 بو کتاب یدالله وجه الله کبی آیه متشابه نی گنه سور
 طرغان کتاب بولور دیب اویلاسه ار احتمال بو کتاب ای
 قرآنده اولان بر بر سنه اوخشاغان و آزعنه نر
 ایله فرق ایدلیگان آیه کریمه لر حقنده دور مث
 سورة بقرده (وقلنا یادم اسکن انت وزوجک ال
 وکلامنیا رغدا الخ) وسورة الاعراف ده (ویادم اسک
 انت وزوجک الجنة فکلا من حیث الخ) اوله رق وا
 اولمشدر. بو کتابده شوشی متشابه بولغان ایسک
 آیت نیک بر سنده فکلا ایکنچی سنده وکلا بر سنده رغدا لفظ
 بار ایکنچی سنده یوق شولار نی تحقیق ایدره رک جواب
 ویرمشدر باشقه لر یده شوکاً قیاساً سویلنمشدر بند
 علیه کلام شریف تفسیری ایله اشتغال ایدوچی لر
 بو کتاب ضرور دور. کتابچی لر مز نیک بویل مفید اثر
 لر ایله طانشدر دتی اوچون تشکر ایتمک بورچه
 در اوز قلامی اسحاقی جنابار ی نیک کله چک سکسار
 بود کتابلری حقنده یازغان اسامی کتبی نشر ایدل
 چک دور.

تبریک

مجله مطالعه ایدوچیلر نی، مقاله دینیله یازوب مجله نی تنویر ایدوچی حضرتلر مزی، وعلی الخصوص توسل خصوصنده یازمش بور ای جنابلرینی، استر- فاقنك شرعا جوازینی بیان ایتکان عبدالحق حضرتنی، اهل السنة والجماعة مذهبی توغرسنده باب آچیش هیئت ادارهنی تحسین ایدهرک موندن صونکده شو کبی، زمانم زده وقوعسی کوب، دلیلاری ضعیف یاخود معاندلر طرفندن دایلسز زعم ایدمش معاملات لرمزگه ادله یازمق لرینی رجاء ایدمن. فقیر کزده شول مسلیکده ایدکینی اعلان ایدهرک بقدر الطاقة شو کبی امرلره دلیل یازمقنی جناب حق عناینبیلر وعد ایدمن. من یفعل الحسنات الله یشکرها والشرب بالشر عندالله مثلان. شاکر یواداشی.

اخطار

سؤاللر یازوچی محترم ذاتلر، امضالرینی آچق قویوب، آدرسارینی یازولری مطلوبدر. امضالرینی محفوظ قیلورغه قوشوچی ذاتلرنک، سؤاللرینه جواب یازیلور. فقط، امضالرینی آچق یازارغه قوشوچی لرنک سؤاللری، هر وقت تقدیم ایدیلور. یعنی امضالرینی یازارغه قوشوچیلر نك سؤاللری بار وقتند، یاشروچیلر نك سؤاللرینه جواب ویرلماز. همده مجله گه دائمی مشتری بولغان کشتیلر نك سؤاللریده، مشتری بولغانلر نقنه تقدیم ایدیلور. مشتری ایدیکلری معلوم بولسون ایچون، سؤال یازوچیلر اوزلرینه مجله بار ا تورغان نومیرنی ده سؤال یازغان مکتوبلرینه یازولری مطلوبدر. آدرسندن، مرادسؤال یازوچینک تورغان یریدر. روسچه، بولو لازم توگلدیر. مسلمانچه غنه فلان غوبیرنا فلان اویازی وفلانچه اولصت فلانچه قریه نك فلان

فلان اوغلی فلانف دیب یازسه شول کافی.

محترم مقاله یازوچیلر ده شو حکمگه تابعدر. مقاله یازغان کشی. مقاله صونک تام آدرسنی یازوی لازمدر.

تورلی خبرلر.

یدی اوسرگان جمعیتی نك قراری.

۱۹۱۲نجی یل ۱۶نجی غنوارده یدی اوسرگان عمومی جمعیتی بولدی.

رئیس هم سرکاتب وباشقه اعضالر انتخب قیلنبلر چلینلر آنچه بیروب یازلدی لر.

بعده غصودارستونوی صاویتقه اوزمزنك انا تلمزنی صوراب تیغرام بیررگه قرار بیرلدی.

دخی هر اولصقه بر واعظ ومهتحن صایلب یلغه ایکی مرتبه یوروب خلقغه وعظ ونصیحت قیلورغه قرار بیرلدی.

کینه احمدباقی افندی آقبولوف قرآن کریمنی ترجمه حقنده نطق سوبلهدی.

جماعت بو زمانه ده قرآن کریمنی همده حدیث شریفنی بر طاقم آدملر اوز مسلیکنه موافیق اوز مقصدینه مطابق ترجمه قیلر لر بو اش البته بیک ضروری چونکه قرآن کریم کلام الله جمیع اهل اسلام قاشنده مقدس بر کتاب هر کم اوز فکرنچه ترجمه قیلورغه رومان وحکایه دگل بویله اولغانده تیز زمان بوزنك روسیه مسلمانلری بیک مشکل حال که توشونده اصلا شبیه بوقدر. مونداین ترجمه یازوچی لرغه مدافعه قیلورغه کرشو جمیع اهل قرآن بورچی دردیو بله من دیدی.

بو سوز جمعیتده بولغان آدملرگه بیک تاعثیر قیلب هر کم اوز فکرن بیانغه مجبور بولدی.

آخرالامر بو اش حقنده کمده کم قرآن کریم یا حدیث شریفنی ترجمه قیلسه طبع قیلدر ماسدن اول دو خانوی صابرانیغه ترجمه سنی تقدیم قیلب صابرانیه اوز طرفندن علماء تعین قیلب تفتیش بعدنده مقبول

خارجی خبر لر

ترکیه و ایتالیه محاربه سی : ۱۹ نچی غنیوارده ایتالیان اوچوچی لرن دن برسی بر کاپیتان ایلان اوچوب عرب عسکراری اوستینه بو مبا طاشلاغانده عربلر آبرو پلانغه مطلق ایلان آتوب اوچوچی لرن دن برسن بیک نق جر احتلگان لر .
مطلق دن آتلغان پوله لرن نیک دور تسی او طروچی لرغه تیگان .

شیخ سنوسی : استانبواغه کیلگان اوشانچلی خبر لره کوره شیخ سنوسی ۲۰ مک اوز عسکری هم شیخ العشاره فرقه لری ایلان عر عریشک ایتالیان عسکر لرینه هجوم ایتکان لر . صوغش دهشتلی صورتده بر قدر دوام ایتکاج ایتالیان لرنی آندن قووب چغارغانلر ایتالیان لرن توغز یوز کشی اولوب اوچویوز کشی قولغه آلتغان ویوز قدر طوب غنیمت آلمشدر . شیخ سنوسی : تیزدن طرابلس اسکله سینه قاراب هجوم ایتده مز دیگان

بو صوک وقت ایتالیان لر اوستینه هجوم لر کو بایگان ایتالیان لر توری لرن دن هجوم بولوینه بیک اپتر ایلر . رومادن همان عسکر صوریلر .

عسکرنی آر تدره غانده موفقیتم فازانه آلامز دیب ایتالیا حکومتینه مراجعت ایتلر ایش .

صلح بولمایه چق : خارجی غز تهلر نیک یاز دقلرینه کوره ترکیه حکومتینه بیوک دولتلر نیک همه سی مراجعت ایتوب صلح یاصاونی اوتنگان لر . ترکیه حکومتی بو کوندن اعتبارا صلح مسئله سی نیک آغزغه آلتمایه چغن بلدرگان .

« صلح یاصارغه بز اوقدر آشقیه مز بر غوبر نه برلن محاربه ایتوچی ایتالیان لرغه صلح یاصیه مز دیب مسئله نی اولسکان کورساتورغه صور سپدار کوره آلهیمز » دیگان ایتالیان لرن نیک محاربه گه اچلری پوشسه دیننگز بویلاب اوکچسه سن کوتارسلر توزه ایکان دیننگز گه سبرب توشر گانچه گه قدر توزسلر . دیگان .

کوراسه گنه طبع فیلدروب نشر قیلسه ایکان دیو دوخاونوی صابرانیه غه مراجعت قیلب اوتنهک اوچون بر قدر آدم لر تعیین قیلندی .

اگرده اوشبو اشنی صابرانیه اعتبارغه آلوب علماء مجلسی جیناسه جمعیت اوز طرفندن بر وکیل جبرو مصرفنی اوستینه آلدی .

ههک علماء دن مراد مصر فارغه سی بیرویه فوزغونی استانبول صایصقانی دگل بلکه علماء شریعت در دیدی لر .

جمعیت ده بولوچی برنجی اوسرگانه سلیم قطلی بلایوف .

انموذج واورنک اولنان بر اثرلی واقعه .

(من مات غریبا ففتمات شهیدا فکیف اذا مات حاجا وتمعمر ا ولم یصل الی بیته صحیحا و سلیمما)
بو سنه حج سفرینه چقهش برادر لر مز پنزه لک - لرن کوش قریه سندن داملا فتح الدین حضرت ایولرینه سلامت قایتوب کیلندی لر . غنوار ۱۰ سنده (تربیه) ده بولدی لر . مولی تعالی حج شریف لرنی مبرور و مقبول ایلیه رفیق موافق لری قادش قریه - سندن امام جامع داملا عزه الله حضرت مسکوگه قدر کیلوب مسکوده وفات اولمش . مولی تعالی غریق رحمت ایلب روح پرفتوح لرنی جنان سعاده مکان اوزرینه راضیه مرضیه طیران و سیران ایلسون . بو سفر لرنده نی قدر مشقت چیکسه لرنده همت رفیقانه سایه سنده جسد شریف لرنی دفن گه وطن اصلی سی اولنان قادش که کیتروور گه غیرت ایتمش . همتلی فتح الدین حضرتکه بو خصوصده تحسین ایله مز . الرفیق ثم الطریق شول در آفرین چوق یاشاسون بو فتح الدین حضرت رفیق محترم لکنی نی قدر رعایه ایتمش بو قدر غیرت و همت از کسه لرن دن صادر اوله بلور .

اولوغ قشروده امام جامع آخوند عبدالکریم تنکری قلی .

۱۹۱۲ نچی سنه غنوار ۲۱ سنده .

اورنبورغ خبرلىرى

۲۶،۲۵ نچى غنوارلرده كوني بوي ديوراك قار ياووب قارنى كوبايتىدى. تجربيه ايهلرى بو قارنىك وقتلى ياووبىن وخيرلى تجربىلرگه موافق ايدىكن سويلىلر.

هنرمكتىبى: اورنبورغ مسلمانلىرى اورنبورغده هنرمكتىبى آچار اوچون اورون صرراب اوپراواغه مراجعت ايتكانلر.

هنرمكتىبى صالو نيكزىنه حسين حاجى حسينق ۵ مك سوم آچه بيررگه وعده ايتكان

حقوق شناسلارنىڭ پروتېستى: صلح جمعيتىنىڭ تىكلېنى ايله دىيازنىڭ اڭ اولوغ حقوق علاماسىدىن ۱۲۴ كىشى ايتالياننىڭ طراباسقه هجومىنه پروتېست بيان ايتكانلر. پروتېستده ايتالياننىڭ بو هجومى بىن المللك ناموسلىك قواعدىنه موافق توكلالگن هر بر معاهك و مقاوله لرنىك مقدسلىگن يوغالتقانلق لرىن كورساتامشدر.

امضاچىلارنىڭ ۳۸ تولى فرقه لره منسوب بىن المللك حقوق پروفيسرلىرىدر.

مطبعه خطاسى

۱۹۱۱ نچى سنه نىك ۴۹ نچى نومبرىنىك ۷۷۴ صحيفه سنده ۱ نچى ستونده آخرغى سطر نىك (ذره قدر ايمانى اولمغان كىمسه اوطده مگنگولكىكه قالميه چقدر) دىب يازىلغان بو البته مطبعه خطاسى اولوب درستى (ذره قدر ايمانى بولمغان كىمسه) بولورغه تيوشلىدر. بو خطانىك مطبعه خطاسى ايدىكى كوب كىشىگه معلوم بولسده هىچ نرسه دن خبرى بولمغان غىبىلرنىك بو سوزنى مطبعه خطاسى دىب بىلماينچه اداره طرفىدىن مخصوص يازمغان دىب آڭلاولرى قىرىدىر شونىك اىچون محترم اداره دن اوشبو خطانى تصحيح ايدولرىنى اوتنهن شاكرجان السلىمى الشمدانى.

اداره:

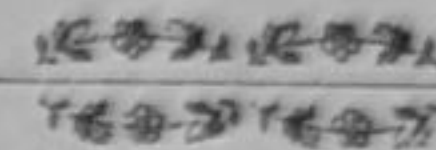
بونىك واقعا مطبعه خطاسى ايدىكى مقاله نىك سىباق وسباقنه نظر اده بك بىلگولى اولدىغىدىن، آنى تصحيح قىلورغه ده اهمام ايدلمگان ايدى. فقط محترم شاكر جان افندىنىك ايتكاننچه خبر سز عامىلر طرفىدىن ياڭلىش نىك درست آڭلانو احتمالى ده واردر شونىك اىچون اول سوزنى (ذره قدر ايمانى اولمغان كىمسه) دىب اوقورغه تيوشلى اولدىغىنى بيان ايتهمز.

تصحیح

۴ نچى مجله نىك ۵ نچى صحيفه ده ۱ نچى ستون توباندىن ۲ نچى سطر از اغنده (برترك) نى (بو ترك)، دىب اوقورغه ۲ نچى ستونده ۷ نچى سطرده (كفر واردر) نى (كفر خوفى واردر) دىب اوقورغه، ۲۵ نچى صحيفه ۱ نچى ستون ۶ نچى سطرده (وجوبى مبيح ايدىكى) نى (وجوبى ده، افطارنى مبيح ايدىكى) دىب اوقورغه ۵۳ نچى صحيفه ده ۱ نچى ستون توباندىن ۵ نچى سطرده (وبلىغه) نى (وبلىغ) اوقورغه ۲ نچى ستون يوقارودن ۶ نچى سطرده كىينه (وبلىغه) نى (وبلىغ) اوقورغه ۵۴ نچى صحيفه ده ۱ نچى ستون توبانده كى صرقنى قالدروب ۴ نچى سطرده (والشاذوران) نى (والشاذروان اوقورغه، ۲ نچى ستونده توباندىن صرق قالدىروب ۷ نچى سطرده (اثر الامير) نى (مأثر الامير) اوقورغه، ۵۵ نچى صحيفه ده ۱ نچى ستوندىن مقاله باشدىنصوك ۳ نچى سطرده (معشيتنىك) نى (مشيتنه) دىب اوقورغه. ۲ نچى ستونده ۱۱ نچى سطرده (الاکره) نى (الاکراه) اوقورغه ۵۶ نچى صحيفه ده ۱ نچى ستون ۲ نچى سطرده (معشيتنىك)

اقتوبه ده جيري چي كامل نك جراهوي وبشقه لرنك
 دلايه نيشلهوي توغر سنده ياز لغان مقاله شخصي اولديغندن
 درج ايدلمدى.
 دملا عزت الله قارى توقه لاييف جنابلارينه! سەمت
 عالمانه لركزدن دين و معيشت نك دوامى اوچون يبارلمش
 ۵صوم هديه كزه يولقدق، جناب محترم مانه لركزه چون
 كوكلدن ابراز تشكر ايدەمز. رحمت!

نى (مشيتنده) اوقورغه، ۹نچى سطرده (عالم) نى (عام)
 اوقورغه، ۲۲نچى سطر باشنده (البيان) نى (جامع البيان)
 اوقورغه، ۲نچى ستونده ۱نچى سطرده (بكم) نى (لكم)
 اوقورغه، ۸۵نچى صحيفه ده ۱نچى ستونده ۱۶نچى سطرده
 (شويرلرنى) نى (بونلر شويرلرنى) ديب اوقورغه،
 تيوشلندر.

اداره دن

فاضل محترم (عشاقنده) عنوانلى مقاله صاحبه

حضر تارينه!

مقاله كز طابشرلدى. لکن ناظوره وردنا ظوره نك
 نكرار لنولرندن و بناء عليه اراده بر طاقم كفتكولر
 وقوعندن امين اولديغمز ايجون درج ايدلمدى
 و ايدلمه چكدر. عفو عاليلر يگزي استرحام ايدەمز.
 بوگولمه ده ساعتچى منياج الدين افتديگه صوتقى
 مقالكز درج ايدلمه چكدر.

ناشرى محمدولى بن عبدالغنى حسينيوف.

محررى فيض خان داودف

Редакторъ Фаизханъ Даутовъ.

Издатель Мухамедвалій Хусаиновъ.

Типографія журнала „Динъ ва Магъиштъ“
 въ Оренбургъ.

۱۹۱۲نچى ايل ايجون

ادبي، سياسي، اجتماعي و اقتصادي هفته لك

„نجات“

غزته سينك آبونه دفترى آچيلدى

بو ايل ۳نچى سنه انتشارينه قدم قويان
 „نجات“ غزتهسى هم روسيه نك و هم ده ممالك
 سائره اسلاميه نك بويوك شهرلرنده خصوصى
 مخبرلر بولنديره چق و آنلردن آلدیقى معلوماتى
 پيدريپى نشره مسارعت ايدە چكدر.
 لزوم و اهميتى حسبيله بعض مقاله لار روس
 ديلنده دخى نشر ايديله چكدر.

آدریس:

Баку, редакция газеты „Ниджатъ“
 Баку, „Ниджатъ“.

تلغرافى آدرسى:

آبونه بدلى:

با كوده:

سنه لىكى	۳	منات
آلتى آيلغى	۱	۸۰ ق
۳ آيلغى	۱	
روسيه نك غير شهرلرنده:		
سنه لىكى	۴	
۶ آيلغى	۲	۳۰ ق
۳ آيلغى	۱	۴۰ ق
ممالك اجنبيه ده:		
سنه لىكى	۶	منات
۶ آيلغى	۳	۵۰ ق

